

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list s poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61, Učiteljska tiskarna.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Zadovoljnost v sedanji družbi.

Kdo je dandanes zadovoljen na svetu?

Ako bi ljudje odkritosrčno govorili in če bi dali to vprašanje na splošno glasovanje, bi izvedeli, da jih je, posebno v civilizirani družbi komaj kakšna majhna peščica, ki ne bi bili prepričani, da imajo pravico za kakršnekoli pritožbe. Med takozvanimi divjaki bi dobili še razmeroma več zadovoljnih ljudi. Ali kdo bi si želel živeti tako, kakor žive Eskimovci, Patagonci ali Papuanci?

Zadovoljnost takih ljudi je utemeljena v njihovem neznanju; čim na- nese slučaj, da spoznajo kakšno novo živlensko sredstvo, ki jim je bilo dotlej neznano, se zbudi v njih tudi želja po njem. Pokažite avstralskemu otroku na kakšnem polineškem otoku puško in poučite ga, iz kakšne daljave se z njo lahko strelja, pa jo bo takoj hotel imeti.

Tudi v takozvanem civiliziranem svetu je zadovoljnost, kjer sploh ni, večinoma spojena z nevednostjo ali pa s slabomnostjo. Čim manj človek ve in zna, tem manjše so njegove potrebe.

Sicer pa ni nič nepretiranega, če se pravi, da je v vsi sedanji svet nezadovoljen. Tudi oni, ki stoje na vrhuncih življenja, niso izjema.

Evropski monarhi, kolikor jih je še ostalo, so gotovo velike glave. Toda kdor bi jim mogel pogledati v srce, bi opazil strah in trepet in težke dvome; kakor igralci na odru morajo nastopati: Na obrazih morajo kazati neomajljivo zaupanje v moč in zmago »svojih« armad, v duši pa trepetajo, ker je usoda na bojiščih kakor kartaška sreča. In poraz na vojni pomeni lahko izgubo trona in kronske.

Velesposobni so še večja gospoda. Ali najboljše milijarderjem povzroča zdaj konkurenca jezo, zdaj jih raztoga vest, da štrajkajo delavci, zdaj kakšna borzna spekulacija.

Še sveta mati cerkev, ki venomer pridiga zadovoljnost, je nezadovoljna, na naj bo že katoliška, luteranska, presbiterijanska ali pravoslavna. Velik vpliv ima v državi; ali rada bi neomejeno vladala. Veli-

ko je njeno bogastvo, ali rada bi imela vse v svoji malhi. Backi ji verjamejo vse, ali čreda se ji zdj premajhna. Vsakovrstne privilegije uživa; ali izmisliti si zna še vsak dan nove, ki jih še nima.

Od spodaj do zgoraj lahko prebrskamo vse, pa ne bomo našli tiste zlate zadovoljnosti, o kateri pojo sentimentalne pesmi.

Da ne more biti delavsko ljudstvo zadovoljno, je pač najbolj razumljivo. Če imajo drugi dva tri razloge za nezadovoljnost, jih imajo delavci na mernike. In če se med njimi najde bela vrana, ki se vendar postavlja z zadovoljnostjo, lahko stavite, da ima slamo v glavi ali pa skisane možgane.

Iz te vsestranske nezadovoljnosti izhaja tudi tisti duševni kaos, v katerem brede sedanji svet, tisti nervozni nepokoj, ki ni znamenje zdrave, žilave delavnosti, ampak neveselo bolehanje. Odtod prihaja tudi stremenje po opajanju, ki ga najde eden v smrdljivem žganju, drugi v šumih orgijah, tretji v luksuriznih, ampak nezmisljnih zabavah.

Splošna, vse prevladajoča, vse razjedajoča, vse harmonijo ovirajoča, vso lepoto omadežujoča nezadovoljnost daje pečat sedanjemu svetu.

Če smo vsi nezadovoljni, ne bi li bilo logično, da bi vsi skupno poiskali nov temelj, novo obliko življenja, novo družbo, ki bi nam mogla dati več zadovoljnosti?

Ali kadar prihaja socializem, da bi odpravil glavne vzroke nezadovoljnosti, da bi uravnal materialne razmere in rešil človeštvo najprejnejše skrbi za vsakdanji kruh ter na ta način omogočil duševnejše življenje, tedaj je sedanja družba naenkrat nedotakljiva, sveta, in naš svet je tako dober, da ne more biti boljši.

Iz tistih, ki morajo prenašati najhujše, najobčutnejše in najsurovejše trpljenje, moremo imeti dovolj poguma in volje, da se ga otresejo. Zato morajo najti socializem in v delavskem razredu svoj pravi dom: samo delavstvo more biti osvoboditelj človeškega rodu.

polnoma družbi na razpolago, s čimer bi se družba vzpodbudila, da pospeši delo v smeri čimvečje produkcije.

Komisija je vzela za podlago računanja čisto produkcijo, odbivši količino premoga, ki ga rabi za svojo lastno porabo, kakor je v točki 2. konstatirala.

Na tak način bo avtomatično obračunana lastna poraba premoga po svoji faktični vrednosti.

Bruto produkcija pri produktivnih rudnikih, t. j. v Trbovljah, Hrastniku, Ojstrem, Zagorju in Kočevju, je znašala v epinisti periodi po rudniških računih ton 78.380, lastna poraba 10.558, tako da znaša čista produkcija ton 67.826.

Celokupni produkcijski stroški pri teh rudnikih znašajo po računu rudnikov v tej periodi K 31.346.821.53.

V istih računih je vračunan v gorenji vsoti prenos po prodajni ceni v znesku K 5.396.847.97, razlika med obema vsotama pa znaša K 25 milijonov 949.973.56.

Zadnja vsota, razdeljena na čisto produkcijo, izkazuje od nabavljenega premoga produkcijskih stroškov na tono (t. j. neto tona) K 382.59.

Po rudniških računih in konstatacij v zapisniku seže z dne 27. januarja (zapisnik 5) v Kočevju so v celokupnih produkcijskih stroških zaračunane tudi investicije v Rajhenburgu in Hudihani (glej točko 5) v znesku K 2.290.639.08, kar znaša, če se preračuna na tono pridobljenega premoga, K 33.77, katere je treba odšteti od produkcijskih stroškov za vsako tono pridobljenega premoga kot neopravičeno, kar priznava družba v svoji izjavi (priloga št. 8), samo da je njena številka manjša, ker je računana po bruto produkciji pri vseh rudnikih.

Iz rudniških računov ni bilo mogoče razvideti, kolika je vsota zaračunana za lastne investicije produktivnih rudnikov, ker je bil meseca julija 1920 dotični investični račun ustavljen in pomešan med različne postavke rudniškega računa.

Po izjavi družbe (priloga pod 8) treba bi bilo odšteti od produkcijskih stroškov gorenje stroške za lastne investicije, po 27 K na bruto tono vseh rudnikov, kar znaša v 11. periodi za vse rudnike, t. j. tudi za Rajhenburg in Hudohano, za skupno bruto produkcijo 79.114 ton, vsoto K 2.136.078, ali računano na neto tono, to je prodano tono iz produktivnih rudnikov (glej točko 6) po K 31.49.

Po izjavi družbe je v 11. periodi zaračunano za vse rudnike od zunaj nabavljeni material z zneskom K 4.500.000.

Ta vsota je dobljena tako, da so avstrijske krone preračunane v jugoslovanske krone, po proporciji 1 jugoslovanska kona = 1,50 avstrijske krone.

Iz izkaza cen materiala, ki ga je družba priložila svoji izjavi (št. 8),

se razvidi, da se je material v času od junija 1920. l. do decembra-januarja 1921. l. podražil v avstrijskih kronah za 50%.

Potemtakem bi danes veljal material, ki je porabljen v 11. periodi, 10.125.000 avstrijskih kron. Ako se vzame za podlago računa, da je 1 jugoslovanska kona vredna 4 avstrijske krone, dočim je običajni kurs jugoslovanske krone sedaj še znatno višji, bi veljal gorenji material 2 milijona 531.250 jugoslovanskih kron, kar je za K 1.968.750 manj kakor je bilo zaračunano v rudniških računih za 11. periodo. Če se ta vsota razdeli po tonah na v 11. periodi prodani prenos, dobimo vsoto K 29.02, ki jo moramo odšteti od produkcijskih stroškov po rudniških računih (glej točko 4).

Družba v svoji izjavi jemlje mesto proporcije jugoslovanska kona: avstrijska kona = 1:1,5, proporcijo 1:1,2 ter prihaja do sklepa, da bi bilo treba odšteti od produkcijskih stroškov na bruto tono K 18.10.

To novo proporcijo brani družba s tem, češ, da je bil material, rabljen v 11. periodu, nabavljen v času od maja do decembra 1920. — To stališče bi bilo opravičeno, če bi bil govor o računanju prevelikih dobičkov družbe zaradi sprejetja navedene proporcije 1:1,5 za časa 11. perioda.

Toda ker se ta proračun dela za bodočnost, tedaj komisija ne more sprejeti za podlago gornjo novo predloženo proporcijo, marveč se mora ozirati na vse gibanje valutnih kursov kakor na cene materiala.

Po konstatacijah, ki jih je navedla komisija v svojih zapisnikih o sejah pri pogodnih rudnikih glede lesa, je v 11. periodu zaračunana celokupno prevelika vsota pri lesu za 332 tisoč 288 kron, kar znaša na tono premoga po K 4.90, ki jo je tudi treba odšteti (glej točko 3).

Šumsko ekonomijo družbe v Zagorju komisija ni mogla smatrati kot poseb, podjetje, ki ima edini cilj dobička, ampak kot podrejeno podjetje rudarskemu ali kot posebno delavnico rudnika, v katerem je vložen tudi kapital te premožkopne družbe, v katerem je že določen bruto dobiček na tono nabavljenega premoga. V ostalem se čepa 300 K za kubični meter lesa iz te ekonomije, ki jo smatra komisija za zadostno ne razlikuje mnogo od cene, po kateri kupujejo ostali rudniki družbe les od privatnikov.

Najzadnji ugovor družbe, da je les iz njene ekonomije boljše vrste, se ne more smatrati kot merodajen, ker boljši les dalje vzdrži ter manj velja, in porablja se v svrhe, za katere mora biti les dobre kvalitete, t. j. za deske in material za gradbe, ki ga obdeluje v svojih delavnicah pri rudniku za svojo potrebo, kar je tudi dobiček in v korist družbe.

V svoji vlogi družba ni vzela v račun, da se v Kočevju pri sedanjih

delih vrše pretežno tudi investicije za bodoče delo, kakor je v poročilu že prej pojasnjeno.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

+ Delovanje odsekov v narodni skupščini. Na podlagi sporazuma med predsednikom narodne skupščine, predsednikom zakonodajnega odbora in predsedniki posameznih njegovih sekcij se je sklenilo, da bodo sekcije začele delovati 15. septembra, plenum zakonodajnega odbora pa se bo sestal 20. septembra. Sredi septembra bosta začela delovati finančni odsek in odsek za določitev novega poslovnika narodne skupščine.

+ Preki sod v Baranji. Madžari so ob zasedbi Baje in Baranje proglasili prekri sod, da bodo lažje in brez sodne obravnave lahko morili zavedno delavno ljudstvo, ki noče biti kužek raznim »krščanskim« škofom.

+ Za nadomestne občinske volitve v Ljubljani so demokrati in klerkali že vložili svoj kandidatni listi: Demokrati kandidirajo: Kandidati: 1. Planinšek Franc, železniški višji revident, 2. Malenšek Josip, poslojniški uradnik, 3. Janežič Vincenc, višji poštni oficijal, 4. Kavčič Fran, gostilničar, 5. Kozak Josip, mesar, 6. Bonač Franc, tovarnar. — Namestniki: 1. Flerin Ivan, natak, 2. Gorjanc Jožef, književski pomočnik, 3. Sič Albert, profesor, 4. Zorko Anton, sodni kancelist, 5. Oeyer Rudolf, ključavničar, 6. Selškar Anton, strojnik. — SLS pa kandidira: 1. Jože Gostinčar, državni poslanec, 2. Dr. Valentin Rožič, profesor, 3. Ludovik Čop, železniški brzojavljaj, 4. Jurij Moser, posestnik in izvošček, 5. Josip Rajner, železničar in posestnik, 6. Dr. Jak. Mohorič, odvetniški kandidat.

+ Francoski komunisti proti preganjanju komunistov v Jugoslaviji. »Rude Pravo« poroča, da je izvrševalni odbor francoske komunistične stranke sklenil opozoriti francoski proletariat na teroristično politiko balkanskih in podonavskih držav proti komunistični stranki. Izvrševalni odbor se izraza solidarnim s komunisti podonavskih in balkanskih dežel in nalaga mednarodnemu strankinemu tajništvu nalogo, da zbere vse dokumente o belem terorju v teh deželah in da jih predloži francoskemu proletariatu.

+ Italijanski komunisti so poslali italijanski Splošni delavski zvezi, Stokrovni zvezi, Stokrovni železničarski organizaciji predlog glede začetja velike splošne stavke po celi Italiji. Ta stavka naj bi bila nekaka manifestacijska stavka za delavske pravice in obenem za njih ohranitev.

+ Fašizem se krši. Podtajnik fašistovskih organizacij, Cesare Rossi je odstopil, ker mu, kakor pravi v svojem pismu izvršilnemu odboru, resnoba in čast prepovedujeta še nadalje ostati na vodilnem mestu. Rossi se je potoval za mir med socialisti in fašisti.

+ Francoske strokovne organizacije so sklenile, da odstopijo enodnevno mezdo v prilog stradaljočemu ruskemu ljudstvu.

Poročilo prve trboveljske komisije.

(Dalje.)

Po pismenem in ustnem zaslišanju ljubljanskega predstavništva družbe (priloga št. 8 in zapisnik št. 9) je komisija prešla na računanje cen premoga.

Obračuni produkcijskih stroškov za prenos pri družbenih rudnikih so napravljani po periodah, ki jih je 12 v letu. — Vsaka perioda ima štiri tedne izvzemši 6. in 12., ki inata po 6 tednov, tako je, srednji izvzemši, v letu 13 period po 4 tedne.

Na podlagi tega računa je komisija vzela 11. periodo iz tega razlo-

ga, ker je to edina poslednja perioda normalne produkcije, v kateri so pogojili glede produkcijskih stroškov najboljše sedanji pogojem.

Komisija je stala na stališču, da se v svojem računu ne ozira na rudnika v Rajhenburgu in Hudihani, ker se ta dva rudnika šele prirejata, produkcija pri njiju je popolnoma sporednega značaja, dočim so stroški pri obeh rudnikih pretežno investicijskega značaja. Zato meni komisija, da se čista produkcija teh rudnikov, ki znaša sedaj 400 ton mesečno, da po-

podjetje, stoji na krščanskem, da, na strogo katoliškem temelju... a vi, antikrist, bi radi ta temelj izpodkopali, pa se vam ne bo posrečilo! Tako je! Kaj stojite in me gledate? Pojdite že vendar enkrat!... Saj me ne boste več pregovorili... zastoj čakate in me prosite z očmi. Kar sem rekel, sem rekel! Starih lenuhov ne rabimo, zahtevate tudi ne, antikristov še manj. Naše podjetje je katoliško... Pa stojte tu in me gledate! Ne bo nič, prijatelj... Izginite!

»In to so vaše zadnje besede? Kar verjeti ne morem: zdi se mi, da se šalite z menoj...« je z drhtečim glasom izpregovoril Jernej Hlavka.

»Kaj — Salim naj se?« je kričnil in poskočil s skokom, besnim in ljutim, kakor poskočil iz gošče leopard za plenom. »Salim v tako važni zadevi? Šalijo se samo norci. Torej

blaznini od obupa, in s topim, brezizraznim smehljajem na žoltem obrazu.

»Grem! Toda pognili boste, kdaj ste se igrali z Jernejem Hlavko in s pravico!«

Tako je rekel Jernej Hlavka in je šel. Šel je visokozravnan, nič več upognjen in omahujoč, temveč z odločnimi, trdnimi koraki, pokonci in samozavestno, kakor gre vojščak, ki je v boju zmagal; in topo se je smejal vso pot in fudi oči so mu gledale topo, brez veselja in brez žalosti, brez upanja in brez pričakovanja, kakor na nekaj, kar mora priti in čemur se ni mogoče nič več izogniti...

Zmaj je še vedno deževalo, v debelih, poševnih curkih, ki so pljuskali Jerneju Hlavki naravnost v obraz. Mimo je švignil nagel voz in ga oškropil z blatom od vrha do tal.

Tam je že šumela reka, blatna, od deževja narastla... S črnih, nad vodo sklonjenih kostanjev je curjalo in kapalo kakor solze v deroče valove...

Jernej Hlavka je stopil k ograji in pogledal podse v kalno vodovje; za hip se mu je zazdelo, da vidi v valovih svoj obraz, kakor da bi se ogledovala v ogledalu lobanja... Blazen krolot se mu je izvil iz prsi...

»Ha, vi ljudje visoki, imenitni... takšna je pravica, ki nam jo delite siromakom... ha-ha!...«

Nagnil se je čez ograjo in razprostil roke... v vodi je zapljuskalo in zagrgralo...

Ravnatelj je stal ob oknu in je gledal; ko se je iz valov poslednjikrat prikazala koščena roka Jerneja Hlavke in nato za vedno izgnila, si je zavijal brke in oči so se mu zelenkasto posvetile kakor risu. —

LISTEK.

Zvonimir Kosem:

Pravica.

(Konec.)

»No, pa skoči v vodo, žaba, da boš sili!... Ampak da more človek tako globoko pasti, tega bi ne bil pričakoval od vas, Hlavka... prav zares ne... Dobro, da sva sama, da vas nihče ni slišal; posebno nerazodno mladino bi bile takoj okužile vaše brezbožne besede, tako da bi navsezadnje še o meni napačno sodila... a vi, Hlavka, zviti lisjak, bi se mi smejali v brk, rekli: saj je res tako... O, vi potuhnjenci, zakrknjeni hlapci, licemerji in podležji po-hujševalec — idite, hitro idite... tam so vrata! Naša tovarna, naše

Na mednarodni konferenci za pomoč ruskim beguncem je bil za podpredsednika izvoljen jugoslovski poslanik v Bernu dr. Milutin Jovanović.

+ Duševni delavci se internacionalizirajo. Kongres duševnih delavcev v Bruslju je sprejel resolucijo, ki govori o ustanovitvi internacionalne teh delavcev in o započetu propagande po vseh deželah. Kongres pooblašča to zvezo naj stopi tozadevno v stike z — zvezo narodov... S tem postane jasno, kakšne cilje zasleduje nova internacionalna. Postavila si je kot ob začetku veliko cilje na pot, ki jo bodo preskočili samo buržoazni duševni delavci. Socialistični pa — in teh je menda večina — se je bodo izogibali.

+ Wranglovci se povrnejo v Rusijo? Britski polkovnik Thomson se pogaja s Trockim glede povrnitve onega dela Wranglovcev v Rusijo, ki jih podpirajo zavezniki. Trocki je baje te predloge sprejel in se bodo Wranglove čete internirale v enem taboru pod angleškim nadzorstvom.

+ Izvršni odbor III. internacionale, ki je bil imenovan na zadnjem shodu, je tako-

Je sestavljen: Zinovjev, predsednik; odbor: Buharin, Radek, Lenin, Trocki za Rusijo, Heckert in Frölich za Nemčijo; Souvarine za Francijo, Terracini in Gennari za Italijo, Burian in Kreibich za Čehoslovaško, Šumski za Ukrajino, Šlinski za Poljsko, Popov za Bolgarsko, Markovič za Jugoslovljo, Scheffo za Norveško, Bell za Anglijo, Baldwin za ameriške Zedinjene države, Merino Garcia za Španjo, Sirola za Finsko, Janson za Nizozemsko, Van Overstraeten za Belgijo, Killboom za Švedsko, Bodulsen za Romunijo, Stučka za Avstrijo, Bela Kuhn za Ogrsko in Vujović za internacionalno komunistično mladino. Rusija ima v odboru 5 glasov, Nemčija, Italija, Čehoslovaška in internacionalna komunistična mladina po 2 glasa in vse druge dežele, ki so zastopane v izvršnem odboru, po en glas. Druge dežele, ki niso zastopane, pa imajo le posvetovalni glas. V ožjem izvršnem odboru so Zinovjev, Buharin, Radek, Heckert, Souvarine, Gennari in Bela Kuhn. V tajništvu izvršnega odbora so Rakovski, Humbert Droz in Kouzinen.

Brzjavljavi.

Iz belgrajškega koncerta.

Ministrski svet.

LDU Belgrad, 25. avg. Snočna seja ministrskega sveta je trajala od 17. do 21. Odobili so se krediti posameznim ministrstvom. Izvolil se je odsek ministrov, ki bo pripravljal načrt invalidskega zakona. Potem se je ministrski svet bavil o razmerah v južnih krajih ter sta muslimanska ministra zahtevala, da se pošlje v Sandžak posebna komisija, ki bo poročala vladi o odnošajih med pravoslavci in muslimanskim prebivalstvom. Ministrski svet je potem izvolil posebno delegacijo ministrov, ki bo šla v Pariz in poročala kralju Aleksandru. V to delegacijo so izvoljeni ministri dr. Kumandur, Uzunović, dr. Spahić in Pucelj.

Minister Pucelj bo videl Pariz.

Pogajanja.

LDU Belgrad, 25. avg. Pogajanja med radikali in demokrati se bodo nadaljevala prihodnji mesec. V načelu je dosežen sporazum o programskih odsekih v parlamentu. Težkoče so se glede vprašanja o razdelitvi portfeljev in uradnikov. Pri radikalih se vedno bolj pojavlja težnja, da v novi skupni vladi dobijo portfelj ministra za notranje stvari. Tudi demokrati zahtevajo, da dobijo obe stranki enako število uradnikov, ki prihajajo tu v pošte.

Novo investicijsko posojilo.

LDU Belgrad, 25. avg. V odboru finančnega ministristva in bančnega sindikata so končane priprave za otvoritev novega 7% investicijskega posojila za pol milijarde dinarjev. Vpisovanje se bo pričelo 1. septembra in bo trajalo v vseh največjih denarnih zavodih do vsehvi 30. septembra. Obveznice se bodo glasile na 100, 500 in 1000 dinarjev.

Zagrebski občinski svet razpuščen.

LDU Zagreb, 25. avgusta. Na podlagi § 48. zakona z dne 21. junija 1895 o sestavi mestnih občin na Hrvaškem in v Slavoniji je kraljeva hrvatsko-slavonska deželna vlada razpustila poverjeništvu za notranje posle in zastopstvo svobodnega in kraljevega glavnega mesta Zagreba iz razloga, ker je večina mestnega zastopstva s svojim zadržanjem in s svojimi sklepi ob sedanjem splošnem narodnem in državnem žalovanju, izražajoč ta za narod in državo težki trenotek v svoje politično strankarske svrhe preprečila sodelovanje mestne uprave pri državnih žalebnih svednostih. S tem svojim zadržanjem, s katerim je težko žalela čustva celokupnega naroda, ni samo dežla v nasprotje s prebivalstvom mesta Zagreba, temveč se je

onemogočilo tudi vsako sodelovanje državnih oblastev s sedanjim mestnim zastopstvom in temu posledno tudi onemogočilo uspešno delovanje mestnega zastopstva samega.

ZAPRISEGA KRALJA ALEK-SANDRA.

LDU Belgrad, 25. avg. V tajništvu zakonodajne skupščine smatrajo, da se bo Nj. Vel. kralj Aleksander mogel vrniti v Belgrad začetkom meseca septembra. Potemtakem se računa, da se bo plenim skupščine mogel sklicati 10. do 12. septembra, ko bo Nj. Vel. kralj prisegel na ustavo.

ŽELEZNIŠKA STAVKA NA POLJSKEM.

LDU, Odansko, 25. (Wolf.) Kako poročajo večerni listi s poljske strani bo železniška stavka na Poljskem končana danes popoldne. Blagovni promet pa se vzpostavi šele v treh dneh.

LDU, Varšava, 24. (Brezlično.) Železniška uprava se je pogajala s stavkajočimi železničarji in privolila glede njih mezdnih zahtev, pa nima denarja, da bi jim plačala.

LEUCHER IN RATHENAU.

LDU, Pariz, 25. (Wolf.) Kako poročajo jutranji listi je sročil minister Leucheur odpotovati k sestanku z ministrom dr. Rathenauom v Wiesbaden.

MIROVNA POGODBA MED NEMČIJO IN ZEDINJENIMI DRŽAVAMI PODPISANA.

LDU, Berlin, 25. (Wolf.) Mirovna pogodba med nemško državo in Zedinjenimi državami je bila podpisana danes popoldne ob 17. od državnega ministra za zunanje posle dr. Rosna in ameriškega komisarja Dresela.

EKSPLOZIJA NAJVEČJEGA ZRAKOPLOVA.

London, 24. avgusta. K eksploziji zrakoplova Z. R. 2 poročajo Reuterjev urad šele: Vodnik zrakoplova je pokazal običajno vredno prisotnost duha, ker je obrnil zrakoplov proti Reki, ne pa proti mestu, kjer bi bil povzročil strahovito škodo. Vodnik je bil hudo ranjen. Zrakoplov je bil na poizkušnji vožnji za polet v Ameriko. Moštvo je šlo 40 moč, med njimi pet britanskih častnikov in nekaj ameriških pomorskih častnikov, ki naj bi bili vodili zrakoplov preko Atlantskega morja. Šest oseb je ostalo živih. Zrakoplov Z. R. 2 je bil največji zrakoplov sveta. Bil je 695 čevljev dolg in je imel 300.000 kubičnih čevljev plina. S seboj je imel dovolj kuriva za pot 6 tisoč 500 angleških milj.

NEMIRI V INDIJI.

LDU, London, 25. (DKU.) Urad za kolonije javlja nastopne podrobnosti o nemirih v Indiji. V malabarskem okrožju so izbruhnili nemiri, ko so tamšnje oblasti aretirale voditelje mohamedanske sekte Mohlah, ki so rovarili zoper oblasti. Ubila sta bila en angleški častnik in en uradnik. Dva policijska uradnika pogrešajo. Železniški postaji Parapandi in Kadalundi sta bili napadeni in oplonjeni. Razjarjena množica je napadla tudi pošto urada in Kadalundij in Tanurju. Nemiri so zgolj kraljevega značaja.

Dnevne vesti.

Kako draže življenske potrebščine. Poroča nam prijatelj, da hodi te dni po Štepanji vasi in bližnjih vaseh znani stokratni milijonar Predovič s Sela, trgovec s prašiči in kupuje še sedaj ves krompir, ko je še na njivi, da ga bo porabil za hranjenje prašičev. Toda kar mora vsakemu vzbuditi pozornost, je to, da ta gospod ponuja za kg krompirja že v naprej 3.50 K, s čimer bo vplival zelo na ceno letošnjega krompirja. Tako že obetajo kmetje, da bo veljal v jeseni kilogram krompirja nad 3 K. Razumljivo je, da bo vsled takih visokih cen delavstvo prisiljeno zahtevati tudi večje plače. Kajti če bo že krompir, ki je glavna hrana nemovitega ljudstva, tako drag, kakor obetajo producenti, kaže cene bodo šele za drago živila. Toda ko bo delavstvo zahtevalo višje plače, pa bo buržoazija vpila, da dela draginja.

Akademikom! Da se izognemo vednemu poprašanju v zadevi podpor, menze in doma za šolsko leto 1921/22, sporočamo vsem visokošolcem, ki nameravajo študirati na ljubljanski univerzi, sledeče: a) Glede podpor je napravil odbor PDJA pri pristojnih mestih vse potrebne korake, da se to vprašanje čim prej uredi, nima pa še do danes kljub ponovnim urgenciam od strani prosvetnega oddelka kakor tudi od strani odbora, nikakoli točnih navodil. b) Vprašanje akademske menze po pričetku vpisovanja (najbrž 15. septembra) je popolnoma odvisno od načina podeljevanja podpor, posebno od vsote, ki bo stavljena v to svrhu na razpolago, vsled česar ni mogoče odbor zavzeti še nikakega stalstva, čeravno je to vprašanje jako urgentno. — V vsakem slučaju pa se do tega dne vsled pomanjkanja sredstev ne sprejme nikogar več v menzo, razen proti celemu plačilu. c) Akademski dom je zagotovljen za ca. 120 najrevnejših in najprirednejših tovaršev in se bodo tovaršev, ki so se prijavili, razposlali tozadevni formularji v izpolnitev, čim se bodo sporazumeli z Akademskim kolegijem rešilo vprašanje o načinu sodelovanja zastopnikov dijaštva pri reševanju prošnje in upravi. Vsa vprašanja se bodo, kakor upamo, do pričetka šolskega leta rešila — vsaka bojazen je izključena —, ker je evidentno, da bi v nasprotnem slučaju morali ostati znatno število slušateljev na svojih domovih. Odbor smatra, da je s tem ugodil vsem mogočim prošnjam za informacije, vsled česar ne bode odgovarjal posameznikom na razna vprašanja, opozarja pa ponovno na pravilno izstavljene ubošne liste (potrditve od strani davčne oblasti itd.), kakor tudi na sprječevala o učnih uspehih v pretečenem šolskem letu. Vse prošnje glede menze in doma, ki so bile društvu do sedaj poslane, služijo odboru le v svrhu evidence, vsled česar bodo morali tovarši na event. poziv vložiti predpisane prošnje za zahtevani dokumenti. — Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani.

Označevanje cen življenskim potrebščinam. Mestni magistrat poroča: Na podlagi vladne uredbе o poboljšanju dražnje življenskih potrebščin in brezvestne špekulacije z dne 20. julija 1921, št. 159, se pozivljajo vsi trgovci, da označijo takoj jasno in vidno cene vsem življenskim potrebščinam, ki se prodajajo v trgovini, na trgu, ali na kakem drugem kraju. Po tej naredbi se smatra za življenske potrebščine: vsa hrana, obleka, obutev, kurjawa, razsvetljawa, nilo in tudi material za izdelovanje teh predmetov. Kdor ne označi cen življenskim potrebščinam, ali jih noče izobesiti na vidnem kraju, se kaznuje z zaporom od 10 dni do 3 mesecev in v denarju od 1000 do 10.000 dinarjev.

Vsled protinilitaristične propagande je bil, po poročilu »Volksstimme« obsojen Simon Ženko iz Sv. Kungute na 14 dni strogega zaporu!

Ukinjenje »uputnic« (poštne nakaznice) v kronske veljavi. Po razpisu kr. ministrstva za pošto in brzjavljavi od 17. avgusta t. l. broj 49.625 razglašajo pošto in brzjavljavi ravnateljstvo: Ker se finančno ministrstvo ne protivi, da se napiše znesek pri tuzemskih poštah vplačanih poštne nakaznice (uputnice) samo v dinarski veljavi, odredimo, da se dne 1. septembra t. l. vplačila poštne nakaznice v kronske veljavi ukinemo in da se njihova vrednost (znesek) od tega dne dalje označa v danarski veljavi ter da se vsi vplačilo nakaznic samo v dinarski veljavi. Kaznuje se, da se morajo vršiti izplačila poštne nakaznice ter njihov vps v »Račun izplačanih poštne nakaznice«, odnosno v dehodno knjigo poštne nakaznice tudi samo v dinarsko - parski veljavi. — Nakaznične golice in tiskovine, ki se rabl-

Jo v nakaznični (uputnički) službi, pa so tiskane na kronske - vinarstvo veljavo, je uporabljati do polne porabe, a pred uporabo se morajo vse povsod označbe (tudi službene) v stolpcih itd. v kronske - vinarški veljavi lčno prečrtati oziroma razločno in lpo na dinarsko - parsko veljavo popraviti. — Največje vplačilo na eno nakaznico (uputnico) je 1000 (tisoč) dinarjev.

III. skup jugoslav. lek. društva v Ljubljani. Vabim dame zdravnikov na sestanek, ki se vrši v ponedeljek 29. t. m. v mestni posvetovalnici ob 5. uri popoldne. Vera dr. Štajmerjeva. — Slovenski zdravniki, ki se hečejo udeležiti zhora jugoslovanskih zdravnikov in želijo imeti zasigurno stanovanje, naj se takoj prijavijo, ker se na poznejše priglasitve ne bo moglo ozirati.

Nov monster-proces. V četrtek se je v Zagrebu pričela sodna razprava proti 105 kmetom iz dugoselskega okrožja na Hrvaškem. Kmetje so obtoženi, da so se »20. septembra 1920, po predhodnem dogovoru zbrali, oborožili se z voljaškimi puškami in navadnimi puškami, samokresi, sekirami, železnimi vilami in palicami v svrhu, da prično revolucijo, preprečijo žigosanje in rekviriranje živine, da seljaštvo prevzame v svoje roke občinsko in okrožno upravo«, kakor se glasi obtožnica. Med obtoženec se nahaja tudi radičevski poslanec Srdović, ki se neprestano nahaja po zaporih... navzile poslanski imuniteti...

Boj med vojaškimi begunci in orožniki. Ministrstvo za notranje stvari je dobilo 24. in 25. t. m. obvestilo o napadu vojaških ubežnikov na orožništvo. Dve družini odmetnikov sta napadli 23. t. m. zjutraj orožnike, ojačene z oboroženimi domačini. Borba je trajala dolgo in je bila zelo ogorčena. Radi prevelike moči napadalcev so se morali orožniki umakniti in občinsko hišo in orožniško postajo v Komoranu. V zaščiti megle so odmetniki, katerim so pomagali muslimani iz okoliških sel, drugič napadli z dveh strani orožnike, ki so se morali zopet v silni borbi umakniti, ker jim posadka ni mogla priti o pravem času na pomoč. Pri drugem umikanju so orožniki imeli znatne izgube na mrtvih, ranjenih in pogrešanih. Potem so se odmetniki vrnili v selo in začeli orožniško postajo. Izgube odmetnikov niso znane in dosedaj se tudi ne ve, kam so se umaknili. Tudi ni znano, ali so se že spopadli z ojačeno vojsko in žandarmerijo, ki je bila poslana proti njim.

Franciskanar in nuna. Pred dnevi so doživeli frančiškanarji v Dobri veliki presenečenje. Brat vratar je čul prod vratni jokajoče vpitje, je odprl vrata in bil zelo presenečen, ko je pred vhodom v samostan našel male dete. Kmalu nato se je pojavila otrokova mati, mlada deklica, in jokaje pripovedovala svojo življensko zgodbo. Bila je nuna v sarajevskem samostanu, kjer se je seznanila z nekim frančiškanarjem, ki se sedaj nahaja v Metkoviću. Kmalu se je med njima razvil ljubavno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Lepa nuna je lepega dne spoznala, da je mati in je morala takoj zapustiti samostan. Po dečkovem rojstvu za je hotela izročiti svojemu očetu, da bi skrbel za otroka. Ta korajžni frančiškanar pa ni hotel o tem ničesar slišati in je rekel, da naj izroči otroka provincijalu v Splitu, kjer bo prejela 8000 K odpravnine. Toda provincijal je bil drugače mnenja in je zadevo naznanil policiji, ki bo storkla potrebne korake pri očetu frančiškanaru.

Iz stranke.

Diskusijski večer bo danes ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma.

Iz strok. organizacije.

Seja ljubljanske podružnice kovinarjev se vrši v nedeljo 28. t. m. ob pol 10. uri v društvenih prostorih. Prosti se točne udeležbe. — Načelnik.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

je preselila svoj zdravniški ambulatorij, bolniški in prigrasni odelček

v Gradišče št. 2.

Vsi bolniki iz Ljubljane in sodnega okraja ljubljanskega se naj prijavljajo v tem poslopu.

Tam se sprejemajo tudi priglasitve in odglosi zavarovancev iz Ljubljane in sodnega okraja ljubljanskega.

Uradne in ordinacijske ure od 8. do 14.

Ravnateljstvo.

Gospodarstvo.

Vstopnica za »Ljubljanski veliki se-menj«. Vstopnica za enkratni vstop v vse razstavne prostore »Ljubljanskega velikega semnja« bo znašala 5 Din. Do trdnega prostega vstopa pa upravičuje le legitimacija s sejmjskim znakom. Sejmjske legitimacije s sejmjskim znakom so dobile za 25 dinarjev pri sejmjskih zastopnikih v vseh večjih mestih kraljevine in pa neposredno pri Uradu ljubljanskega velikega semnja. Za polovično vožnjo po železnicah upravičuje le legitimacija s sejmjskim znakom, ne pa tudi vstopnica za enkratni vstop. Da pri blagajnah na sejmjsku ne bo gneče, se bo prodaja vstopnic za enkratni vstop po ceni 5 dinarjev poverila tudi nekaterim trafikam v mestu, ktor tudi Torist Office v Ljubljani, Dunajska cesta, ki oddaja tudi sejmjske legitimacije z znakom.

Zamenjava denarja v Baranji. Takoj po prihodu nadžarskih čet v Baranjo se bo izvršila zamenjava denarja in se bo izplačalo za 100 naših kron 70 madžarskih. — Tako se hočejo okoristiti na račun ubogega delavnega ljudstva madžarski knezi in škofje, da bodo še nadalje lahko vršili svoje avanture in vzdrževali belih teror. Pravo razmerje madžarske kone do naše je 2:1 in ne 1:2.

Šport.

»Sporina zveza« pozivlja vse tekmovalce in občinstvo, ki namerava ostati na Bledu ob priliki velike plavalne tekme več dni, da javijo svoje naslove in število, da se jim rezervira stanovanje in hrano. Prijave se sprejema le do petka do 12. ure v pisarni »Sportne zveze«, Narodni dom, Ljubljana.

Posetnike in tekmovalce se enkrat opozarjamo na ugodno železniško zvezo na Bled in nazaj.

Po svetu.

Dr. Edvard Samhaber, znani prestavitelj Prešernovih pesni v nemščino, ki živi sedaj v Linzu kot upokojen profesor, je dobil od graškega vseučilišča častni doktorski filozofije. Samhaber je zelo znan literarni zgodovinar in pesnik. Veliko se je bavil z našo deželo in našim slovom.

Českemu romanopiscu Jirasku, ki je te dni obhajal 70 letnico, je ljudstvo poklonilo 1 milijon Kč darila. Jirasek je tudi nam Slovenec dobro znan po svojih romanih tako n. pr. »Pastorale«.

Ljudsko štetje v Angliji, ki se je vršilo 19. junija, izkazuje, da živi v Angliji, na Škotskem in v Walesu 42.767.530 duš. Od tega prebivalstva je 20.430.623 moških in 22.336.907 žensk. Od zadnjega ljudskega štetja leta 1911. je prebivalstvo napredovalo za 1.936.134 oseb, to je za 4.7%.

Prebivalstvo Londona. Kako je doznalo ljudsko štetje, znaša prebivalstvo Londona s predmestji 7.476.168 prebivalcev proti 7.250.338 leta 1911. Birmingham šteje 919.438 duš.

Nad 70 tisoč slučajev kolere v Rusiji. Od 1. januarja t. l. do sedaj je bilo v Rusiji 71.671 slučajev kolere.

V francoski pokrajini Haute-Loire so odkrili nove petrolejske vire.

Suhe gobe,

laneno seme in druge deželne pridelke plača najbolje

SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Specialni artistski atelje
za črkalništvo
Pristou & Bricelj
Ljubljana
Aleksandrova cesta 1, "Hotel Malik".
Sole burgova ulica 6.

F. BRUMAT
LJUBLJANA
Manufaktura in tkanine.
Mestni trg 25.

Išče se: **Jamski paznik,**
samec ali oženjen.
Zidarski polir,
samec, svoje stroke popolnoma vešč, samostojen delavec. Poudarje naj se pošljejo s prepisi spričeval na upravo »Naprej-a« pod šifro »Premog«.

Velika izbira sukna, perila,
odej, gotovih oblek, dežnikov itd.
po nižjih cenah se prodaja pri
J. TRPIN, Maribor,
Glavni trg št. 17.
Svakovrstne razglednice
umjetniške, historičke in ljubavne
i. t. d. **PAPIR** vsake vrste uz
vrlo jeftine cene nudi
Českojugosl. knjizara J. Horejk, Zagreb